

Ὁμιλία στὴν ἀγρουπνία τῶν Θεοφανείων

(†) Anthony Bloom Metropolitan of Sourozh

Ἡ ἡμέρα τῶν Θεοφανείων εἶναι ἢ ἡμέρα πού ὅλος ὁ κόσμος ἀναγεννᾶται καὶ γίνεται μέτοχος τῆς ἀγιότητος τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ συγχρόνως εἶναι ἢ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ὁ Χριστός, εἰσέρχεται στὴν ὁδὸ πρὸς τὸν Γολγοθᾶ.....

.....Ὁ Χριστὸς εἶχε ἀνάγκη νὰ καθαριστεῖ. Ἀλλὰ ἐκεῖνα τὰ νερά, ὅπου εἶχαν πλυθεῖ ὅλοι οἱ ἁμαρτωλοὶ πού εἶχαν ἔλθει στὸν Ἰωάννη τὸν Βαπτιστὴ ὁμολογώντας τὸ κακὸ πού βάραινε τὴ ζωὴ τους, ἦταν βαριὰ ἐξαιτίας τῆς ἁμαρτωλότητος καὶ ἐπομένως ἐξαιτίας τῆς θνητότητας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Εἶχαν γίνει νερὰ θανατηφόρα, καὶ σ' αὐτὰ τὰ νερὰ εἶναι πού ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καταδύεται ἐκείνη τὴν ἡμέρα σηκώνοντας στοὺς ὤμους Του τὴν θνητὴ φύση ἀποτέλεσμα τῆς ἀνθρώπινης ἁμαρτίας.

Ἔρχεται, ἀθάνατος ὡς πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὴν Θεότητά Του, καὶ τὴν ἴδια στιγμή ἐνδύεται τὴν θνητότητα τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου. Αὐτὴ εἶναι ἢ ἀρχὴ τῆς πορείας Του πρὸς τὸν Γολγοθᾶ. Αὐτὴ τὴν ἡμέρα θαυμάζουμε τὴν ἀτελείωτη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ ὅπως σὲ κάθε ἄλλη

περίσταση, ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ λάβει μέρος στὸ σχέδιο πού ὁ Θεὸς εἶχε προνοήσει γιὰ τὴ σωτηρία του. Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πού ὁ Θεὸς ἔρχεται καὶ μοιράζεται τὴν θνητὴ μας φύση, ὁ λόγος πού ἔρχεται καὶ μᾶς σώζει. Τὸ ἀποκορύφωμα τῆς Θείας Οἰκονομίας γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου θὰ ἔλθει στὸν Γολγοθᾶ ὅταν θὰ πεῖ, «Θεέ μου, Θεέ μου, γιατί μὲ ἐγκατέλειψες;» Θὰ εἶναι ἢ στιγμή πού ὁ Θεός, ὅπως ὅταν ἦταν ἐνδεδυμένος τὴν ἀνθρώπινη φύση Του, θὰ ἔχει χάσει τὴν ἐπαφή Του μὲ τὸν Πατέρα μετέχοντας στὸ πεπρωμένο τῆς ἀνθρωπότητας. Αὐτὴ εἶναι ἢ ἐσχάτη πράξη Θεϊκῆς ἀγάπης.

Συνεπῶς ἂς θαυμάσουμε, ἂς ἀναρωτηθοῦμε, καὶ ἂς λατρέψουμε αὐτὴ τὴν Θεϊκὴ ἀγάπη. Καλούμαστε νὰ βαστάξουμε τὰ βάρη ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου στὴ ζωὴ καὶ στὸν θάνατο. Ἄς μάθουμε ἀπ' αὐτό. Θεωροῦμε ὅτι εἶναι τόσο δύσκολο νὰ βαστάξουμε τὰ βάρη ἀκόμα καὶ ἐκείνων πού ἀγαπᾶμε· καὶ πρακτικὰ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐπωμιστοῦμε τὰ βάρη τῶν ἀνθρώπων πού δὲν ἀγαπᾶμε μὲ μιὰν εἰλικρινῆ, φυσικὴ τρυφερότητα.

ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ

ΤΕΥΧΟΣ 32

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ 2017

Ἡ γύμνια μας

(†) Μελετίου Καλαμαρά, Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Βαπτίστηκε στὸν Ἰορδάνη. Ἀπὸ τὸν Ἰωάννη. Πῶς βαπτίστηκε; Ὅπως σήμερα βαπτίζομε τὰ νήπια. Γυμνός. Ὀλόγυμνος. Ἔτσι τὸ ἔχει θεσπίσει τὸ βάπτισμα ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Ὅποιος θέλει νὰ πάει κοντὰ στὸν Θεό, ἔλεγε, ὀφείλει πρῶτα νὰ ἀφήνει τὸν ἐγωϊσμό του· καὶ νὰ ταπεινώνεται. Καὶ γιὰ νὰ τὸ δείξει, ὅτι ταπεινώνεται, βαπτίζεται γυμνός. Γιατί ἢ ἁμαρτία κάνει τὸν ἄνθρωπο γυμνό ἀπὸ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ... Βαπτίζεται λοιπὸν γυμνός. Γιατί ὅμως; Γιατί;

• Ἦθελε νὰ μᾶς εἰπεῖ: Δέν κάνει, ἄλλα νὰ ἔχουμε μέσα, καὶ ἄλλα νὰ δείχνουμε! Ἡ διπλοπροσωπία καὶ ἢ πολυπροσωπία, δέν ἔχουν καμμιά σχέση, οὔτε μὲ τὴν ἀλήθεια, οὔτε μὲ τὸν Θεό.

• Πρῶτο βῆμα πρὸς τὸν Χριστό, εἶναι νὰ μισήσουμε τὴν ὑποκρισία· νὰ τὴν πετάξουμε ἀπὸ ἐπάνω μας· νὰ γίνομε εὐθεῖς.

• Καὶ ἦθελε νὰ μᾶς δείξει, ὅτι χωρὶς πράξεις καὶ ἀποφάσεις τολμηρές, διόρθωση δέν γίνεται!

Γι' αὐτὸ βούτηξε στὸ νερό γυμνός. Γιὰ νὰ μᾶς δείξει, ὅτι μᾶς χρειάζεται ἕνα πλύσιμο γερό. Ἐνα πλύσιμο ὀλοκληρωτικό. Γιὰ νὰ μᾶς δείξει, ὅτι στὴν μετάνοια, στὸ δρόμο πρὸς τὸν Χριστό, πηγαίνομε καὶ βαδίζομε, μόνο ὅταν ἔχομε τὸ θάρρος, νὰ βλέπομε τίς βρωμιές μας, σωματικές καὶ ψυχικές· καὶ ὅταν Τὸν παρακαλοῦμε, νὰ μᾶς πλύνει μὲ τὸ νερό, πού μὲ τὸ βάπτισμά Του τὸ ἀγίασε· καὶ τὸ ἔκαμε νερό καθαρτήριο ἀπὸ κάθε ρύπο ψυχῆς καὶ σώματος.

• Γι' αὐτὸ βαπτίστηκε στὸν Ἰορδάνη. Γιατί ἦθελε κάτι νὰ μᾶς δώσει: Τί μᾶς ἔδωκε; Μὲ τὸ βάπτισμα τὸ δικό Του, ἔδωκε σὲ μᾶς τὸ βάπτισμα τῆς ἀναγεννήσεως. Καὶ μᾶς ἔκαμε παιδιά Του. Μπήκαμε στὴν κολυμβήθρα καὶ βγήκαμε παιδιά τοῦ Χριστοῦ, λαὸς τοῦ Χριστοῦ, «βασίλειο ἱερατεῦμα», «ἔθνος ἅγιο». Ὁ Χριστὸς μᾶς υἱοθετεῖ. Μᾶς κάνει παιδιά Του. Καὶ κληρονόμους Του. Τί κρίμα νὰ τὸ ξεχνᾶμε!

Τὰ Ἅγια Θεοφάνεια

Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη

Περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἰ. Χριστοῦ μέχρι τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἀπὸ τῆς γεννήσεως οὐδεμίαν σχεδὸν εἶδησιν ἔχομεν. Οἱ Εὐαγγελισταὶ γενικῶς λέγουσιν, ὅτι ἠϋξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενος σοφίας. Μόνον δὲ δωδεκαετῆ ἀπαντῶμεν αὐτὸν διδάσκοντα ἐν τῷ Ἰερῷ, τῶν Γραμματέων καὶ ἱερέων θαυμαζόντων ἐπὶ τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ.

Ὅτε ὁ Ἰ. Χριστὸς ἦτο περίπου τριακονταετῆς, Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἐδίδασκεν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας τοὺς λαούς, προετοιμάζων αὐτοὺς εἰς τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Μεσσίου καὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος. «Μετανοεῖτε» ἦτο ἡ οὐσία τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ· «διὰ τῆς μετανοίας, τῆς ἀπεκδύσεως τῆς ἁμαρτίας θὰ γίνητε ἄξιοι τοῦ νὰ ὑποδεχθῆτε τὸν Μεσσίαν, ὅστις ἐγγίζει τοῦ ἐλθεῖν, ὅστις εἶναι θεάνθρωπος, ὅστις θέλει φωτίσει ὑμᾶς τῷ Ἁγ. Πνεύματι. Ἐγὼ εἶμαι ταπεινὸς δοῦλος αὐτοῦ καὶ πρόδρομος· ἐγὼ σᾶς βαπτίζω εἰς τὸ ὕδωρ, εἰς σύμβολον τῆς καθάρσεως ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν». Καὶ ταῦτα λέγων ἐβάπτιζε τὰ πλήθη ἐν ταῖς

ὄχθαις τοῦ Ἰορδάνου. Ἐντούτοις παραγίνεται καὶ ὁ Ἰησοῦς βαπτισθῆναι τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰωάννης «χαίρει τῇ ψυχῇ καὶ τρέμει τῇ χειρὶ· δείκνυσιν αὐτὸν καὶ λέγει τοῖς λαοῖς. Ἴδε ὁ λυτρούμενος τὸν Ἰσραήλ». - «Πῶς ἔρχη πρὸς με, βοᾶ, ὁ πηλὸς τῷ πλαστουργῷ; Τί μοι ἐπιτάσσεις τὰ ὑπὲρ ἐμέ; ἐγὼ χρεῖαν ἔχω τοῦ σοῦ βαπτισμοῦ». Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς: «εἶναι πρέπον νὰ ἐκπληρώσωμεν πᾶν ὅ,τι εἶναι δίκαιον· εἶναι ἀνάγκη χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου νὰ περιβληθῶ τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ καὶ καθαρισθῶ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ». Καὶ οὕτω κλίνει κορυφὴν ὁ κλίνας οὐρανοῦ· τὰ ἰορδάνια ρεῖθρα τὴν Πηγὴν ἐδέξαντο.

Ὁ Ἰησοῦς ὡς ἀναμάρτητος δὲν ἐξωμολογήθη ἐν τῷ βαπτίσματι ὡς οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ἀλλ' ἀμέσως ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος. Ὁ Ἰωάννης τότε εἶδεν ὄραμα παράδοξον, κατὰ τὴν ἀφήγησιν τῶν Εὐαγγελιστῶν. Ἐφάνησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ ἀνοιγόμενοι, τὸ Ἁγ. Πνεῦμα ἐπῆλθεν ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν ὡς ἂν ἦτο περιστερά, φωνὴν δὲ ἤκουσε: «οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ εὐδόκησα». Οὕτως ἔχομεν ἐνταῦθα τὴν φα-

νέρωσιν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ· διὰ τοῦτο φάλλει καὶ ἡ Ἐκκλησία: «Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου, Κύριε, ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερῶθη προσκύνησις» κτλ. Συνέστη δὲ διὰ τῆς βαπτίσεως τοῦ Ἰ. Χριστοῦ καὶ τὸ χριστιανικὸν βάπτισμα, ἐξωτερικὴ ἱεροτελεστία δηλοῦσα τὴν κάθαρσιν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.

Ἡ ἑορτὴ λέγεται Θεοφάνεια (φανέρωσις τῆς Θεότητος). Τὰ Θεοφάνεια ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἐωρτάζοντο μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν μετὰ τῶν Χριστουγέννων, βραδύτερον δὲ ἐχωρίσθησαν, ὀρισθείσης τῆς 25 Δεκεμβρίου ὡς ἡμέρας τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως. Λόγους πανηγυρικοὺς εἰς τὰ ἅγ. Θεοφάνεια ἔγραψαν Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, Γρηγόριος ὁ Νύσσης, Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας, Σωφρόνιος ὁ Ἱεροσολύμων, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὁ Πρόκλος καὶ ἕτεροι.

Ἡ φαλλομένη ἀκολουθία ἐκοσμήθη διὰ κατανυκτικῶν καὶ ποιητικωτάτων ἁσμάτων παρὰ τῶν μεγάλων ὑμνογράφων, ἰδίᾳ δὲ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὅστις ἔγραψεν εἰς τὸν Ὅρθρον τὸν Κανόνα εἰς ἰαμβικούς στίχους, ὧν ἡ ποιητικὴ γλῶσσα καὶ ἔκφρασις ἀμιλλᾶται πρὸς τὰς βαθείας θεολογικὰς ἐννοίας.

Ἡ τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ ἀκο-

λουθία εἶναι μία τῶν ἀρίστων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἀκολουθιῶν, ἔργον Σωφρονίου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, τελουμένη δὲ τὴν παραμονὴν καὶ σήμερον μετὰ τὴν Λειτουργίαν. Ἐφιστῶμεν ἰδίως τὴν προσοχὴν τῶν χριστιανῶν εἰς τὰς δύο ποιητικωτάτας εὐχὰς «Τριάς ὑπερούσιε, ὑπεράγαθε» κτλ. καὶ «Μέγας εἰ Κύριε» κτλ. Παρακαλοῦνται δὲ οἱ τελοῦντες τὸν ἁγιασμόν ἱερεῖς, «γινώσκοντες ἃ ἀναγνώσκουσι», νὰ ἀναγνώσωσιν αὐτὰς οὕτως ὥστε καὶ οἱ ἀκούοντες νὰ νοῶσιν. . .

Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ σήμερον ἐβαπτίζοντο καὶ οἱ κατηχούμενοι, καὶ τῶντι καταλληλοτάτη ἢ ἡμέρα αὕτη· διὸ καὶ ἀντὶ τοῦ Τρισαγίου ἐν τῇ λειτουργίᾳ φάλλει ἡ ἐκκλησία πρὸς τοὺς βαπτισθέντας ἀποτεινομένη: «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. Ἀλληλούια».

Αὔριον ἐορτάζεται ἡ Σύναξις τοῦ Προδρόμου Ἰωάννου, δικαίως, ὡς ὑπουργήσαντος εἰς τὴν τοῦ Κυρίου Βάπτισιν.... Τινὲς εἰκονογράφοι ζωγραφοῦσι τὸν Ἰωάννην με πτέρυγας· ὑλικωτάτη καὶ ἄτοπος ἐξαντικειμένισις τοῦ παρὰ τοῖς προφήταις ρητοῦ «ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου (πρόδρομον) πρὸ προσώπου σου τοῦ κατασκευάσαι τὴν ὁδόν σου».

(1881)